

40/23. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY

Luxembourg, 2023. március 2.

A főtanácsnok indítványa a C-718/21. sz. | Krajowa Rada Sądownictwa (A bírói tisztség további betöltése) ügyben

Athanasios Rantos főtanácsnok kétségbe vonja, hogy a lengyel bírák bírói tisztségének a nyugdíjkorhatár elérése utáni további betöltésére vonatkozó KRS engedélyezési mechanizmus megfelelő garanciát nyújt a függetlenségre

A bírói tisztség esetleges további ellátására vonatkozó döntés nem alapulhat túlságosan homályos és nehezen ellenőrizhető kritériumokon

Lengyelországban a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény előírja, hogy azoknak a bírácoknak, akik a nyugdíjkorhatár elérése után is el kívánják látni tisztségüket, erről a szándékukról nyilatkozniuk kell a Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanácsnak (Lengyelország, a továbbiakban: KRS). Ezt a nyilatkozatot a jogszabályban meghatározott határidőn belül kell megtenni, aminek elmulasztása a kérelem elfogadhatatlanságát eredményezi. A KRS engedélyezheti, hogy a bíró továbbra is ellássa a tisztségét, ha többek között az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó jogos érdek vagy jelentős társadalmi érdek fűződik e tisztség további betöltéséhez.

A lengyel legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa (a továbbiakban: rendkívüli felülvizsgálati tanács) elé került az egyik bíró által a KRS azon határozata ellen benyújtott fellebbezés, amely azzal az indokkal utasította el a hivatali ideje meghosszabbítására irányuló kérelmét, hogy azt a törvényben előírt határidőn túl nyújtották be. A rendkívüli felülvizsgálati tanács azt kérdezte a Bíróságtól, hogy a nemzeti jogszabály sérti-e a bírák elmozdíthatatlanságának és függetlenségének az Európai Unióról szóló szerződésben foglalt elvét, mivel egyrészt ez a jogszabály a nyugdíjkorhatár elérését követően a bírói tisztség ellátását egy másik hatóság engedélyétől teszi függővé, másrészt pedig a jogszabályban meghatározott határidő elmulasztása esetén a kérelmezéshez való jog elvesztését írja elő.

Athanasios Rantos főtanácsnok ma ismertetett indítványában mindenekelőtt megállapítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem felveti azt a kérdést, hogy a rendkívüli felülvizsgálati tanács az Európai Unió működéséről szóló szerződés értelmében vett olyan „bírósnak” minősül-e, amely jogosult a Bírósághoz előzetes döntéshozatal céljából kérdést előterjeszteni. Az e tanács függetlenségével kapcsolatos kételyek különösen az e tanács bíráinak a később hatályon kívül helyezett KRS-határozat alapján történő kinevezésére vonatkoznak, amely utóbbi szerv függetlenségét a Bíróság több ítéletében is megkérdőjelezte.¹ Ezenkívül az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB)² megállapította, hogy a rendkívüli felülvizsgálati tanács két ítélező testülete, amelyek három bíróból

¹ A 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) egyesített ügyekben hozott ítélet, [C-585/18](#), [C-624/18](#) és [C-625/18](#), 136–145. pont (lásd továbbá: [145/19](#). sz. sajtóközlemény); 2021. március-2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet, [C-824/18](#), 130. és 131. pont (lásd továbbá: [31/21](#). sz. sajtóközlemény).

² Az EJEB 2021. november 8-i Dolińska-Ficek és Ozimek kontra Lengyelország ítélete (CE:ECHR:2021:1108JUD004986819).

állnak, nem minősül az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (EJEE) értelmében vett „törvény által létrehozott bíróságnak”.

E kérdést illetően a főtanácsnok úgy véli, hogy a függetlenség elvének a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtására vonatkozó jogosultsággal összefüggésben történő értelmezése más vizsgálatot igényel, mint amelyet az Európai Unióról szóló szerződésben foglalt, a bírák elmozdíthatatlanságának és függetlenségének elve, illetőleg az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt, a hatékony jogorvoslatához való jog tekintetében kell elvégezni, tekintettel e szabályok eltérő céljaira és funkcióira.

A főtanácsnok szerint **a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtására jogosult „bíróság” fogalmának „funkcionális” jellege van**, és elsősorban arra utal, hogy nem a kérdést előterjesztő szerv igazgatásával, hanem az ahhoz tartozó személyek esetében áll fenn hierarchikus alá-fölérendeltségi viszony. Ebből következően **valamely ítélkező testület tagjainak kinevezésével kapcsolatos esetleges szabálytalanságok csak akkor foszthatnak meg egy szervet az ebben az értelemben vett „bíróság” minőségétől, ha azok veszélyeztetik e szerv azon képességét, hogy függetlenül ítélkezzen**. Ezen egyáltalán nem változtat az EJB eltérő álláspontja, mivel az értelmezése inkább a hatékony bírói jogvédelemhez való jog tiszteletben tartására összpontosít. Következésképpen ez az értelmezés szerepet játszhatna az Alapjogi Charta alkalmazásában, de nem feltétlenül az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bírósághoz való benyújtására vonatkozó jogosultsággal kapcsolatban. **A főtanácsnok álláspontja szerint tehát a rendkívüli felülvizsgálati tanács jogszerűen fordult a Bírósághoz, így a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására.**

E kérdésekkel kapcsolatban a főtanácsnok emlékeztet továbbá arra, hogy ítélkezési gyakorlatában a Bíróság elfogadja, hogy a tagállamok a bírói karon kívüli (független, vagy a jogalkotó, illetve a végrehajtó hatalomhoz tartozó) szervet is bevonjanak többek között a bírák kinevezésére vagy bírói tisztségük további betöltésére vonatkozó döntésekbe.³ Ezért arra a következtetésre jut, hogy még ha a lengyel igazságszolgáltatási rendszer reformjait követően a KRS a végrehajtó hatalom által ellenőrzött „foglyul ejtett intézménnyé” vált is, **az a tény, hogy hatáskörrel rendelkezik annak eldöntésére, hogy engedélyezi-e vagy sem a bírói tisztségek ellátásának meghosszabbítását, önmagában nem elegendő a bírói függetlenség elve megsértésének megállapításához.**

Mindazonáltal az érdemi és az eljárásjogi feltételek tekintetében a főtanácsnok megjegyzi, hogy **a bírói tisztség további betöltéséről szóló KRS-határozat alapjául szolgáló kritériumok túlságosan homályosak és ellenőrizhetetlenek.**⁴ Kétélyek merülnek fel azért is, mert a lengyel törvény nem ír elő határidőt, amelyen belül a KRS-nek el kell fogadnia a határozatát.

Figyelembe véve valamennyi releváns ténybeli és jogi elemet, amelyek a KRS természetére és arra vonatkoznak, hogy ez a szerv hogyan tölti be a szerepét, a főtanácsnok arra a következtetésre jut, hogy a bírák elmozdíthatatlanságának és függetlenségének az Európai Unióról szóló szerződésben foglalt elvével **ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bíró azon szándéknyilatkozatának érvényességét, hogy a nyugdíjkorhatár elérése után is bírói tisztséget kíván ellátni, olyan hatóság engedélyétől teszi függővé, amely bizonyítottan nem független a jogalkotó vagy a végrehajtó hatalomtól, és amely a határozatait homályos és nehezen ellenőrizhető kritériumok alapján hozza meg.**

A bírói tisztség ellátásának folytatására irányuló szándéknyilatkozat késedelmességéből eredő jogvesztéssel kapcsolatban a főtanácsnok azt állítja, hogy **az e nyilatkozatra vonatkozó egyértelmű és előrelátható határidők objektív eljárási követelményeknek minősülnek, amelyek hozzájárulhatnak jogbiztonsághoz és a szóban forgó eljárás egészének objektivitásához.** Rantos főtanácsnok szerint a lengyel törvényben előírt hat hónapos

³ A 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet, [C-619/18](#), 108. és 110. pont (lásd továbbá: [81/19](#). sz. sajtóközlemény); 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A rendes bíróságok függetlensége) ítélet, [C-192/18](#), 119. pont (lásd továbbá: [134/19](#). sz. sajtóközlemény).

⁴ A [C-192/18](#) ítélet tárgyát képező helyzethez hasonlóan, 119. és 122. pont.

határidő, amelyet a bíró születési dátumától függően állapítanak meg, elég hosszú ahhoz, hogy a bírónak lehetősége legyen átgondolt döntést hozni azzal a nyilatkozatával kapcsolatban, hogy továbbra is el kívánja-e látni a tisztségét. Hasonlóképpen, az **e jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés kizártsága nem teszi ki a bírákat semmilyen külső nyomásnak vagy befolyásnak, és az ráadásul megfosztja a KRS-t a mérlegelési jogkör gyakorlásának lehetőségétől.** Ettől az értékeléstől függetlenül a főtanácsnok szerint a rendkívüli felülvizsgálati tanács feladata e jogvesztő határidő arányosságának vizsgálata.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Kövesse a híreket!

